

ročník II.

pátek 22. července 2022

Motiv z Příhrazských skal

Milý čtenáři!

Koloběžka, místo aby zdolávala terén Českého ráje, jezdí po Praze a vozí mne k zubaři.

Možná jsem neměl své prázdninové plány říkat tak nahlas.

Čerti poslouchali.

Byť není k čertům fér, svádět na ně stav mého chrupu.

♦ **Náročnost přestavby Markovy ulice si vyžádá souběh prací na hlavních tepnách turnovského centra. Doprava v ulici Antonína Dvořáka bude od 25. července do 31. srpna 2022 odkloněna do ulic Vejrichova a Tázlerova. Uzavírka ulice Antonína Dvořáka měla následovat těsně po dokončení prací v Markově ulici. Posun v harmonogramu prací si však nakonec vyžádá souběh v druhé polovině letních prázdnin. Průjezd ulicí Antonína Dvořáka bude od 25. července do 31. srpna 2022 zcela uzavřen pro silniční dopravu kvůli výkopovým pracím v místě U Raka. Pro pěší ulice zůstane průchozí také s ohledem na stav Markovy ulice.**

Doprava by se obousměrně měla do Markovy ulice vrátit 24. srpna 2022. Město Turnov jedná s VHS Turnov a *Ještědskou stavební společností* o urychlení pokládání živice tak, aby zprovoznění Markovy ulice mohlo proběhnout dříve. Provoz v ulici Antonína Dvořáka bude přechodně obousměrný od ulice Vejrichova po stavbu U Raka. Pozor, bude tak omezeno stání vozidel v ulici. Výjezd z ulice A. Dvořáka bude možný Vejrichovou a Tázlerovou ulicí do ulice Hluboké. Zde vyjedete oběma směry. Pozor, z Hluboké ulice do ulice Tázlerova dojde k umístění zákazu vjezdu po celou dobu uzavírky. Do Dvořákovy ulice vjíždějte jen v nejnnutnějších případech.

V souvislosti s uzavírkou od 25. července 2022 nebude v provozu ani autobusová zastávka *Turnov, Lékárna*. Cestující nadále mohou využít nejbližší autobusové zastávky *Mariánský hřbitov* nebo *U masny*. (Marcela Jandová)

♦ **Pondělní a středeční prohlídky třech turnovských kostelů letos v rámci *Turnovského léta* nebudou jako dříve. Pan vikář umožnil návštěvu pouze kostela sv. Františka z Assisi a kostela Narození Panny Marie. Je to škoda. I k nevěřícímu člověku promlouvá prostředí kostela a jeho jedinečná atmosféra.**

A protože návštěvníkům Turnova chceme nabídnout zajímavou prohlídku města, koncipovali jsme pondělní a středeční prohlídky nově. Prohlídka začne v novém návštěvnickém centru, které je od letošního roku jakousi ochutnávkou všeho, co Turnovsko nabízí. Následně se během více než hodinové procházky návštěvník seznámí se zajímavostmi, osobnostmi a událostmi, které utvářely město Turnov. Procházka povede kolem kostela sv. Mikuláše Děkanskou uličkou do Skálovy ulice, představíme zajímavosti této ulice včetně osobností, jeden z městských parků a novou expozici *Geoparku Český ráj*.

V interiéru kostela sv. Františka z Assisi se zájemci seznámí s historií tohoto kostela a prohlédnou si jeho zajímavou výzdobu, která je spojena s historií Turnova. Dozví se zde ale také o životě Albrechta z Valdštejna a jeho synovce Maxmiliána, o turnovských požárech, o řádu františkánů a jejich misijním poslání.

Posledním zastavením bude kostel Narození Panny Marie, vedle kterého se nachází městský hřbitov.

♦ Kulturní tipy

pátek 22. července, 19 hodin, před Střelnicí
Retro band a hosté

sobota 23. července, 19 hodin, před Střelnicí
Trio Opera Diva

pátek 29. července, 19 hodin, před Střelnicí
Nothingham

Turnovský Nothingham představí svou tvorbu, která jak sami říkají, se pohybuje na pomezí gotiky a progresivního metalu. Hrají ve složení Petr Tesař (bicí), Marek Boňko (klávesy, vokál), Honza Bouzek (kytara) a Pavel Mlejnek (baskytara, zpěv).

turnovsko

♦ DOLÁNKY –

♦ VALDŠTEJN – 29. července 19.30 až 22 hodin

Noční prohlídky aneb Markvarticové - zakladatelé Turnova a Valdštejna

Oblíbené netradiční noční prohlídky s doprovodným programem zaměřeným tentokrát na rod Markvarticů, který založil město Turnov a hrad Valdštejn.

30. a 31. července

Středověký víkend

Středověk všemi smysly na Valdštejně. Vystoupení skupiny historického šermu Rytíři turnovského meče, dobová hudba a ukázka středověké kuchyně. Vstupné: plné - 150 Kč, snížené - 90 Kč. Rodinné vstupné se na tuto akci nevztahuje!

♦ **SVIJANY** – Na pivní slavnosti do Svijan minulý víkend dorazilo přes čtyři tisíce návštěvníků; vypilo se 26 tisíc piv. (Genus)

♦ **TATOBITY** – VEČERNÍČKOVÁ STEZKA V TATOBITECH

Ano, ano už tu jsme zas. Rok se s rokem sešel a my už se nemůžeme dočkat, až vás všechny znovu uvidíme. V letošním roce si pro vás večerníčkoví hrdinové připravili úplně jiné otázky a úkoly, než byly v loňském roce. Na každé večerníčkové zastávce je připravena hádanka, na kterou je potřeba správně odpovědět a z odpovědi si zapsat zakroužkované písmenko do své tajenky na hrací kartě. Proto si nezapomeňte psací potřeby.

Na začátku stezky u obecního úřadu si v altánu nezapomeňte vyzvednout hrací kartu s otázkou a dalšími pokyny. Večerníčkové postavičky tu budou po celé prázdniny a kdo ví, možná i přes celé září. To Vám dáme včas vědět.

Ještě jedna důležitá věc, na kterou jsem Vás v loňském roce úplně zapomněl upozornit. Celá stezka je dlouhá asi 8 kilometrů. Cestou nepotkáte žádné restaurace, občerstvení ani obchod, proto si prosím vezměte dostatek jídla a pití.

Jediná restaurace je na začátku a zároveň

i na konci stezky, vedle obecního úřadu.

Obchod s potravinami najdete v Tatobitech, ale večerníčková stezka nevede kolem něj.

Kdyby bylo opravdu nejhůře, nebojte se zastavit u Maxipsa Fíka, kde Vám rádi doplní vodu ☺.

ŠŤASTNOU CESTU!

♦ Tip na výlet – Sedmihorské prameny

Víte, že Lázně Sedmihorky (původně *Bad Wartenberg*) byly nejstarším vodoléčebným ústavem v Čechách?

Založeny byly již v roce 1841 turnovským lékařem Antonínem Vincencem Šlechtou, který byl velkým zastáncem vodoléčebných metod Vincenze Priessnitze. Lázně tehdy vznikly na pozemcích panství Aloise Lexy z Aehrenthalu.

Místo pro lázně bylo vybráno především kvůli výskytu velkého počtu lesních pramenů, které vznikají díky vodě prosakující pískovci. Ta naráží na nepropustnou vrstvu tvořenou jíly, které zde leží v podloží, a odtud vyvěrá na povrch. Teplota pramenů je 8,5 °C. Zřejmě nejvydatnější pramen, zvaný Sedmihorka, je zmiňován již roku 1702.

Chladná pramenitá voda byla hlavním léčebným prostředkem lázní a byla využívána formou omývání, zábalů a koupelí v kombinaci s potními kůrami, s popíjením vody, pobytem na zdravém vzduchu a tělesným cvičením. Zdrojem vody bylo tehdy šestnáct pramenů. Ne všechny se však dochovaly do dnešních dnů a ani samotné Lázně Sedmihorky již dnes neslouží svému účelu.

Vydáte-li se od bývalých lázní po modře značené trase dnešní Angrovy stezky, půjdete po tehdejší Pramenní cestě, kterou se kdysi procházeli lázeňští hosté. Cestou se budete moci osvěžit u řady pramenů. Nachází se zde mj. Barbořin pramen, pojmenovaný po manželce zakladatele lázní, a Antonínův pramen, který nese jméno samotného zakladatele. Právě u něj se údajně v roce 1839 doktor Šlechta dohodl s majitelem panství na založení lázní. Dalším pramenem je Josefův pramen, u kterého můžete rozjímat spolu s Poustevníkem od řezbáře Ivana Šmída, potom pramen Mariin, Felixův, Kořenského nebo Jitčín.

(Turistické noviny Turnovska)

♦ **TANEČNÍ ZÁBAVA - HRAJE ROUDEN BAND – 22. 7. 2022**

- fotbalové hřiště Rovensko p/T

♦ **MALÝ PRINC –**

23. 7. 2022, 17:30 ve sborovém domě

Jednota Bratrská Rovensko p/T zve širokou veřejnost na benefiční hudebně - literární pásmo *Malý princ*. Na barokní příčnou flétnu zahraje Lukáš M. Vytlačil.

lomnice n/p

♦ Možná jste si již všimli, že se kolem Hornychovy vily v ulici Plk. Truhláře občas něco děje. Je to tak! Vila má svého nového majitele, který připravuje její rekonstrukci.

Zájemci se budou moci do Hornychovy vily podívat při dni otevřených dveří **6. srpna 2022** od 10 do 19 hod.

Nyní však pátrám po zajímavé historii nejen samotné vily, ale i sousední továrny, která patřila firmě *Ignác Horných a synové*.

Pokud by někdo měl nějaké zajímavé fotografie, materiály nebo předměty

související s Hornychovými, prosím o jejich zapůjčení nebo naskenování a zaslání. Děkuji.

Lenka Morávková, kronikářka města

♦ Lomnické kulturní tipy:

Pátek 22. 7. 2022 od 19:30, Tylovo divadlo

VEČER SLAVNÝCH JAZZOVÝCH MELODIÍ (koncert)

Vystoupení bezpochyby jednoho z nejvýznamnějších představitelů swingové, jazzové, taneční a populární hudby. Účinkuje: Orchester Karla Vlacha.

Sobota 23. 7. 2022 od 19:30, zámek

ÚKLONA KLASIKŮM (komponovaný pořad)

Unikátní, velice úspěšný pohodový pořad je poetickou a úsměvnou úklonou našim i světovým hudebním klasikům. Účinkuje: básník František Novotný a Pražské smyčcové duo.

Sobota 23. 7. 2022, 17 hodin, pivovarská zahrádka

POETICKÝ DÝCHÁNEK

Autorské čtení sedmi básníků z ČR, kytarový doprovod.

Neděle 24. 7. 2022 od 16 hodin, kostel na Táboře

POUTNÍ KONCERT

Koncert duchovní hudby bývalých a současných lomnických hudebníků s uvedením díla Missa Solemnis Grafitica mladého lomnického autora Jana Kučery. Účinkují: Klára Ptáčková – varhany, Veronika Niká – housle, Radka Grace Mikoušková Cermanová – soprán, Radek Rejšek – trubka, Jan Kučera – cembalo, Smyčcové kvarteto Musica Cecilia, Lomnický chrámový sbor – řídí Klára Ptáčková.

Neděle 24. 7. 2022 od 16:00, zámek – nádvoří

NEDĚLNÍ ZÁMECKÝ LETNÍ KONCERT – DUO FILIP & NIKITA

Sobota 30. 7. 2022, pivovarská zahrádka

VÝSTAVA OBRAZŮ MARTINA DĚDKA A KONCERT KAPELY AGREGÁT

Lomnický malíř a lomnická kapela, co víc si přát k Lomnickému pivu.

lomnicko

♦ Unikátní mlýn s funkčním vodním kolem, 450 let starý. K vidění je v Bradlecké Lhotě

Desátý ročník Dnů lidové architektury Čech, Moravy a Slezska, jejichž cílem je propagace a zdůraznění významu lidové architektury jako nedílné součásti místního kulturního dědictví, se koná o víkendu 23. a 24. července. K akci se

připojil i Liberecký kraj, na jehož území bude zdarma možné zhlédnout patnáct historických staveb.

Jednou z památek, kterou si lze prohlédnout, je Dolení mlýn v Bradlecké Lhotě mezi Jičínem a Lomnicí nad Popelkou.

Komentované prohlídky jedinečného mlýna z roku 1568 s funkčním vodním kolem o průměru 5,35 metru doplní doprovodný program – řemeslná dílnička s ukázkou mlecí techniky a výroby mouky, jakož i výstava informačních panelů o mlýnech.

Bradlecká Lhota leží v údolí obklopeném kopci se zříceninami hradů Bradlec a Kumburk, od západu pak horou Tábor. Původně se o ní hovoří jako o Lhotě Hrnčířské nebo Železné, Železnické. První zmínka o obci je z roku 1395, kdy patřila k hradu Bradlec. Roku 1624 Albrecht z Valdštejna odňal obec Jičínu a daroval ji jezuitské koleji. Roku 1841 ji kníže Rohan přikoupil k panství lomnickému. Na území obce lze vedle mlýna zhlédnout sousoší Korunování Panny Marie (1850) / [foto](#) a plastiku Panny Marie (1850) od sochaře Jana Zemana ze Žernova nebo kapli sv. Ludmily (1901) a řadu roubených chalup z 19. století (s vyřezávanými lomenicemi).

Na budově bývalé školy je umístěna pamětní deska učitele, lomnického rodáka a uznávaného historika zdejšího regionu Josefa Jana Fučíka (1859 – 1930), pochovaného na místním hřbitově.

Možná vás přiláká i skutečnost, že v obci je koupaliště a v polích okolo obce je možné nalézt polodrahokamy, zvláště acháty, v potoce pak české granáty.

*Zdroje: Lomnické letní turistické noviny + Jan Mikulička, Liberecký kraj;
foto mlýna Václav Bacovský*

♦ Bradlec - lom a Bradlecký potok aneb oblíbené povídání V. Zieglera

Lom na vrchu Bradlec je přibližně 300 metrů východně od křižovatky v obci Bradlecká Lhota a 700 metrů ZJZ od vrcholu Bradlece (502 mnm). Jak lom vypadá?

Je to starý, částečně zarostlý, stěnový lom, založený v komínové brekcii. Byl založen při úpatí kóty Bradlec nedaleko obce. Komínová brekcie čediče (terciérního) na styku se sedimenty karbonu a permu, které vypálila. Tak vzniklo zdejší naleziště nerostů - porcelanitů a nerostů kontaktních hornin. Skalní výchozy bazaltového, sloupcovitě odlučného čediče pod hradem Bradlec jsou zde typické. Sloupce na skalních výchozech jsou šikmo až subhorizontálně uložené směřují radiálně od středu tělesa. To svědčí o chladnutí bazanitového magmatu v přírodní dráze o izometrickém až mírně vejčitém půdorysu, která byla posléze obnažena selektivní erozí z okolních permských vulkanických a sedimentárních hornin. Žádné pyroklastické horniny nebyly na lokalitě Bradlec zjištěny.

Stáří bazanitu na Bradleci bylo nově stanoveno metodou K/Ar na $16,53 \pm 0,60$ Ma (burdigal). Bradlec tak zapadá do hlavní etapy sopečné aktivity Českého ráje před asi 17 miliony let. Bazanitové sloupce posloužily i jako stavební materiál hradu, v jehož zdivu je možné najít kusy sloupců dlouhé až kolem 1 metru. V lomu je odkryta komínová brekcie olivinického čediče. V hornině převládají xenolity okolních sedimentů nad úlomky vlastního magmatu. V úlomcích je čedič, permské melafyry i sedimenty (pískovce, aleuropelity, vápence). Úlomky magmatu bývají obvykle sklovité, některé jsou silně rozložené. Základní hmotu skládá augit, olivín magnetit, plagioklas, vzácněji biotit a čedičový amfibol. V hornině potom velké krystaly amfibolu, augitu, apatitu a magnetitu, v dutinách se vyskytuje natrolit, vzácně kalcit.

Koryto Bradleckého potoka je na západním úpatí vrchu Bradlec (502 mnm, 50 metrů západně od koupaliště v Bradlecké Lhotě. Poměrně úzké koryto Bradleckého potoka je vyplněné štěrkopíský až písky, v nichž se vyskytuje řada nerostů a mezi nimi i české granáty.

A zarýžovat si zde také můžete. Ale v malém!

/ Václav Ziegler pro stránky Geoparku Český ráj; *foto geology.cz*

♦ RVÁČOV – Sobota 30. 7. od 20:00 hodin za hasičskou zbrojnicí

TRADIČNÍ LETNÍ ROCKOVÁ ZÁBAVA

Zahraje skupina *TampelBand*.

A zábava bude ve stejném čase taky v Želechách...

semily

♦ Riegrův samovar znovu na světě aneb šťastný návrat vzácného sbírkového předmětu

Že je práce muzejníka často činností tak trochu detektivní, se v Semilech přesvědčujeme dnes a denně. Může za to i fakt, že se činitelé zodpovídající za sbírky Mizerova muzea (předchůdce *Muzea dělnického hnutí a Památníku Antala Staška a Ivana Olbrachta*) nechovali v padesátých letech minulého století zodpovědně a nechali nemálo sbírkových předmětů poztráct. To byl případ i vzácné-

ho samovaru, který podle zprávy Rudolfa Hlavy v dobové městské kronice zakoupil zdejší Městský národní výbor v roce 1950 na pražské aukci starožitností. V obecní kronice k roku 1950 se píše: „Prostřednictvím zaměstnance Zemského archivu, p. Karla Davida v Praze, byl na aukci starožitností a uměleckých předmětů v Praze zakoupen za 1400 Kčs samovar, který si přivezl z Ruska ze slovanské pouti v roce 1867 Fr. Lad. Rieger.“

V té době se muzejní exponáty z tzv. Mizerova muzea přechovávaly v jedné až dvou místnostech staré semilské radnice, kde byly kromě starých knih a nábytku i vzácné zkameněliny, polodrahokamy, sbírka vycpaného ptactva a další vzácnosti sbírané po desetiletí s nadějí, že se v Semilech jednou vybuduje opravdové a důstojné muzeum. Jenže vitríny, ve kterých se cennosti uchovávaly, byly často bez zámku, s rozbitými skly, starožitné věci často překážely radničnímu provozu, a tak se během deseti let mnohé poztrácelo, něco skončilo na muzejní půdě, něco bůhví kde. Když se v roce 1960 otevíralo v Semilech *Muzeum dělnického hnutí a Památník Antala Staška a Ivana Olbrachta* jako

pomník budování komunismu v regionu, byly priority muzejních sbírek zcela jiné. Sbíraly se spíše dokumenty a fotografie spojené s dělnickým hnutím nebo knihy Staška a Olbrachta a na etnografické artefakty související s širším historickým kontextem regionu se příliš nedbalo. A tak se po starožitnostech z původního Mizerova „radničního“ muzea zaprášilo, což byl i případ vzácného Riegrova samovaru.

Pro důkaz o tom, zdali se nejednalo už v té době o podvržený „pseudoriegrovský“ artefakt, jsem se vypravil do knihovny Národní galerie, kde uchovávají katalogy národního podniku Antikva, přes který se na počátku padesátých let dražily za poměrně nízké ceny desetitisíce starožitností (většinou konfiskací osob odešlých po komunistickém puči v roce 1948 z Československa). V roce 1950 proběhlo po Praze takových aukcí téměř na tři desítky (aukce se konaly jednou za čtrnáct dní) a bylo mezi nimi i několik samovarů, jejichž vyvolávací cena byla však několikrát nižší než cena uváděna u Riegrova samovaru v semilské kronice. Už jsem propadal badatelské skepsi, když jsem v jednom z posledních katalogů objevil položku s číslem 1281: „*samovar na čaj s bronzovými ozdobami z majetku Dr. Fr. Lad. Riegra, viz dopis – 1000,- Kč*“. Výsledná kupní cena 1400,- Kč uvedená v semilské kronice by znamenala, že se o položku utkalo více zájemců, nebo že si prostředník přidal svou provizi (aukční provize se v té době nepřidávala, celá kupní cena šla státu). Pravost měl dokazovat dopis, kterým mohl sám Rieger, nebo prodávající strana, prokazovat pravost cenného artefaktu, a který byl zřejmě v padesátých letech součástí vzácného předmětu.

Ztracený dopis potvrzoval, odkud a kdy si neslavnější semilský rodák samovar přivezl – bylo to na přelomu května a června roku 1867, kdy spolu se svým tchánem Františkem Palackým a dalšími předními Čechy (například Josefem Mánesem a Karlem Jaromírem Erbenem) podnikli poznávací cestu do Petrohradu a Moskvy (20. 5. – 15. 6. 1867). Cílem byla nejen Národopisná výstava v Moskvě, ale snaha potkat se s představiteli významných ruských šlechtických rodin a hovořit o možnostech tehdy stále populárnější myšlenky slovanské vzájemnosti. Palacký s Riegreem cestovali do Ruska z Paříže a především Rieger byl pak francouzskými kruhy ostře kritizován za spolčování se s Rusy. Zajímavý a i pro dnešek aktuální názor zmiňuje historička Milena Lenderová ve své studii *Mezi Paříží a Moskvou* v roce 2003: „Názor Francouzů, že Rusové jsou barbarští Asiaté, kteří se snaží ovládnout všechny Slované v Evropě, že Rusko je země, která brzdí evropský pokrok a je oporou každého politického útlaku, byl téměř všeobecný.“

Ve ztraceném dopise mohlo být i uvedeno, kde Rieger samovar koupil, případně od koho jej dostal (což je pravděpodobnější). Zatímco Rieger svou cestu částečně popisuje v dopise ženě a přátelům (dochován je i Riegreem psaný stručný itinerář návštěvy), jeho tchán František Palacký si ze svých cest psal miniaturní deníky zvané *Každodeničky*.

Je šťastnou shodou okolností, že právě k roku 1867 je jeho *Každodeniček* dochovaný a nalézá se v Palackého literární pozůstalosti v Památníku národního písemnictví v Praze. Tento *každodeniček* je opravdu miniaturní (cca 5x4 cm), ale dá se z něj mnohé přečíst, například to, že v té době, i když byl květen, v Moskvě sněžilo, že se Palacký nastudil, ale že i přesto žili s Riegreem v Rusku bohatým společenským životem. Dočteme se, co se kde jedlo a pilo, s kým se Palacký pohádal apod. Je zde také zajímavá Palackého zmínka z Moskvy 4. června 1867 „*topeno u mne samovary*“, zřejmě však asi hotelovými, jestli byl mezi nimi ten semilský, těžko říci, spíše ne. Kromě samovaru si z cest přivezli i jiné věci, František Palacký například malé pravoslavné ikony uchovávané dodnes ve

sbírkách Oblastního muzea Praha – východ.

Riegrův samovar jsme považovali za více jak šedesát let ztracený a v jeho navrácení do sbírek jsem nevěřil, ale jak se zdá, platí „nikdy neříkej nikdy“.

Na přelomu února – března přišla do semilského muzea neznámá dáma, v igelitu přinesla „cosí“ do sbírek a zmizela... Jelikož jsem nebyl přítomen, mohl jsem pouze den na to zjistit, že tu nechala jakýsi starožitný samovar. Podle expertízy odborné pracovnice Národního technického muzea, kam jsem poslal fotografie předmětu, mi potvrdili, že se jedná o atypický samovar inspirovaný empírovým slohem, vyrobený zřejmě v 60. - 70. letech 19. století. Samovar se podle názoru kurátorky NTM v Praze používal spíše jako dekorace, než aby se v něm dělal pravidelně čaj. Předmět je zeleně smaltovaný a má na sobě mosazné ozdobné prvky, které mohly odpovídat označení v dobovém aukčním katalogu z roku 1950 laicky jako bronzové. Co bylo však ještě více šokující, byl nález přípisu v igelitovém obalu, ve kterém neznámý dárce samovar přinesl – na malém papírku bylo starým psacím strojem napsáno „zachráněno ze semilské radnice v padesátých letech“.

Všechny indicie, které se nám podařilo nashromáždit v rámci badatelského zkoumání, vedou k překvapivému a pro nás příznivému závěru: do muzea nám neznámý dárce přinesl samovar F. L. Riegra zakoupený semilským Národním výborem v roce 1950 na aukci v Praze a ztracený ze sbírek Mizerova muzea v padesátých letech minulého století. Pátrat budeme i nadále po dopise, který by prokazoval pravost spojení s Františkem Ladislavem Riegrm, ale již teď můžeme konstatovat, že se zřejmě do našich sbírek vrátil další ze ztracených pokladů Mizerova muzea. Riegrův samovar se tak vedle kávomlýnku Boženy Němcové získaného z Bozkova stává další vzácnou součástí našich sbírek. Mimochodem, vystavit je vedle sebe na některé z příštích riegrovských výstav by bylo symbolické – Rieger a Němcová měli k sobě velmi vřelý, přátelský vztah.

/ Miroslav Šnaiberk, ředitel MaPg Semily, Semilské noviny

železnobrodsko

♦ ŽELEZNÝ BROD – Železnobrodský open air fest 2022

22. 7. od 17:00 hodin, Náměstí 3. května

Hudební letní fest se uskuteční v Železném Brodě na hasičském hřišti.

Zahrají: F. A. King, Jen Jan, DWTK, Tomas J Holy, WE2, Kruize Kontrol.

Degustační večer

22. 7. od 19:00 hodin, Náměstí 3, května

V kavárně *Pro100stor* na Malém náměstí se budou ochutnávat vína značky Krist. Vinařství Tomáš Krist bylo založeno roku 1996, aby zúročnilo a navázalo na mnohaleté rodinné zkušenosti ve výrobě vína. Tato firma v současnosti hospodaří na 40 ha vinic a specializuje se na výrobu vysoce kvalitních přívlastkových vín pod značkou Milotské víno. Proto jejich produkty naleznete převážně ve specializovaných vinotékách a soukromých archivech.

Vinařství Tomáš Krist se se svými víny každoročně zúčastňuje mezinárodních soutěží, na kterých se pravidelně umísťuje na nejvyšších příčkách, a to nejen díky kvalitě svých vín, ale také zejména díky preciznosti majitelů a výrobců vína, kteří se na chodu vinařství podílí.

jilemnicko

♦ ROKYTNICE n/J –

Město Rokytnice nad Jizerou a místní podnikatelé zvou na výjimečnou akci plnou dobrého jídla, pití a zábavy

KRKONOŠSKÁ KUCHYNĚ

a jiné speciality

sobota 23. 7. 2022
Rokytnice nad Jizerou
Dolní náměstí
8. ročník

PROGRAM

12.00	TÁBORANKA z Košťálova	Tradiční česká dechovka
14.00	ŠTĚPÁN VRÁNA	Zpěvák a kytarista
14.30	DĚTSKÝ ANIMAČNÍ PROGRAM	Minidiskotéka + soutěže
16.00	NABOSO	Country
18.00	ŠTĚPÁN VRÁNA	Zpěvák a kytarista
19.00	V. M. K.	Punk
21.00	Jam&Bazar	Top Of The Pop

AFTERPARTY ve Šnekolendu

Pivo, víno, domácí limonáda, malinovka, točená zmrzlina

Změna programu vyhrazena.

Tvořivé dílničky pro děti
Malování na obličej
Kresby křídami

Chlupáče se zelím a s cibulej, sejkory, kyselo, zvěřinový guáš, houbovec, borůvkový knedlíky, knedlíky plněné uzeným, kulajda, chleba se škvarkama, buchty, koláče a jiné dobroty

vrchlabí

ŽIVÉ NÁMĚSTÍ!

ČERVENÁ KARKULKA REX
/ POHÁDKA

MALÝ PÁN / POHÁDKA

LOSERS / AKROBACIE

SLACKSHOW / AKROBACIE

GROOVES (VRCHLABÍ)
/ KONCERT

NAT OSBORN BAND (NEW YORK)
/ KONCERT

23/7 (SO) | 14.00–22.00 |

NÁMĚSTÍ MÍRU

Semily I – Orbis. Svět v obrazech. Bez dalších údajů

KOST – Foto J. Tachezy (2) a V. Šolek (3). Tisk Severografia Červený Kostelec. Nakladatelství PRESSFOTO Praha

**Kozákov, 1928,
*Loužnický zpravodaj***

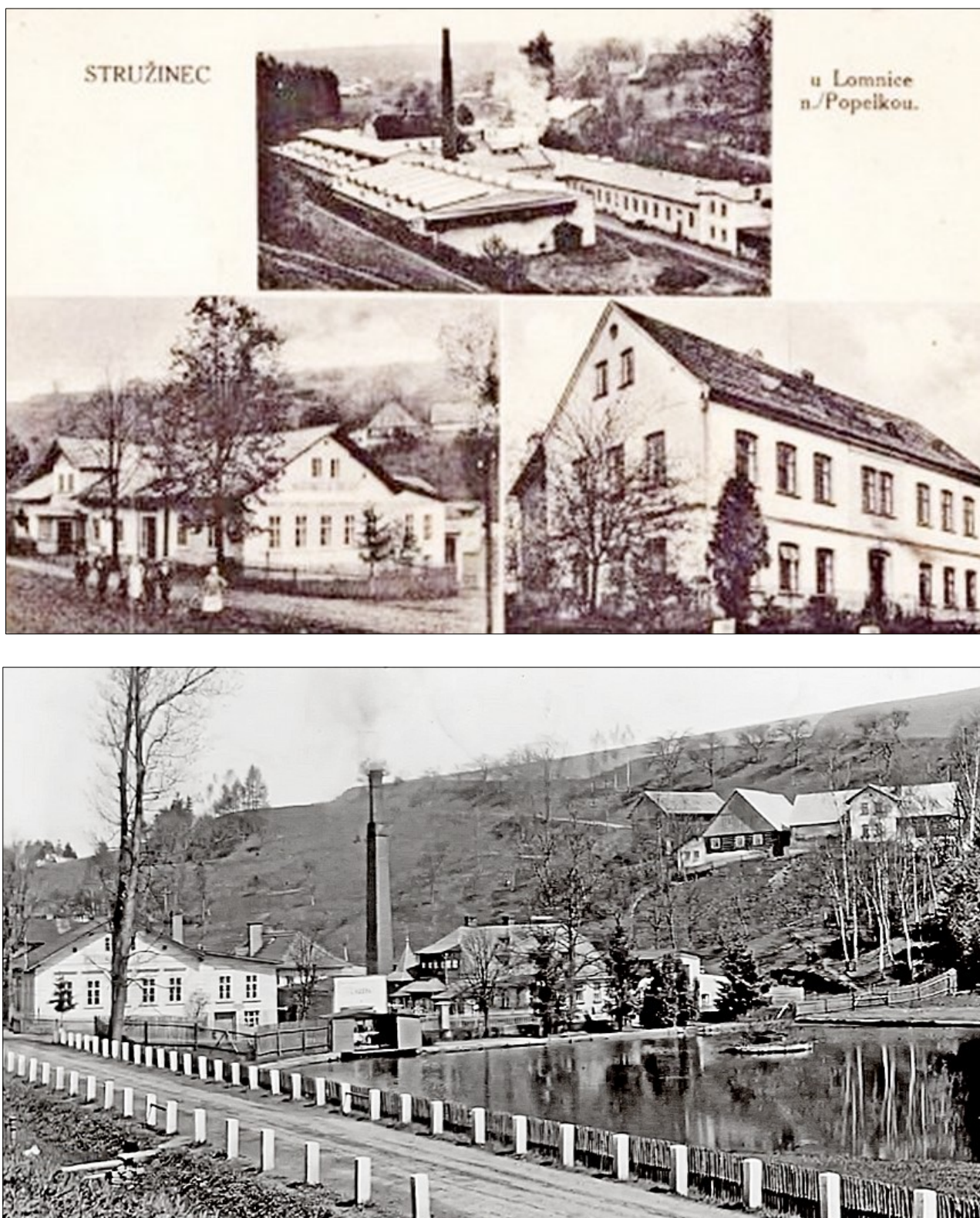

**Trosky
a kostel sv. Václava
v Rovensku p/T
ze Sýkořic
(části Žernova),
odesláno 1943**

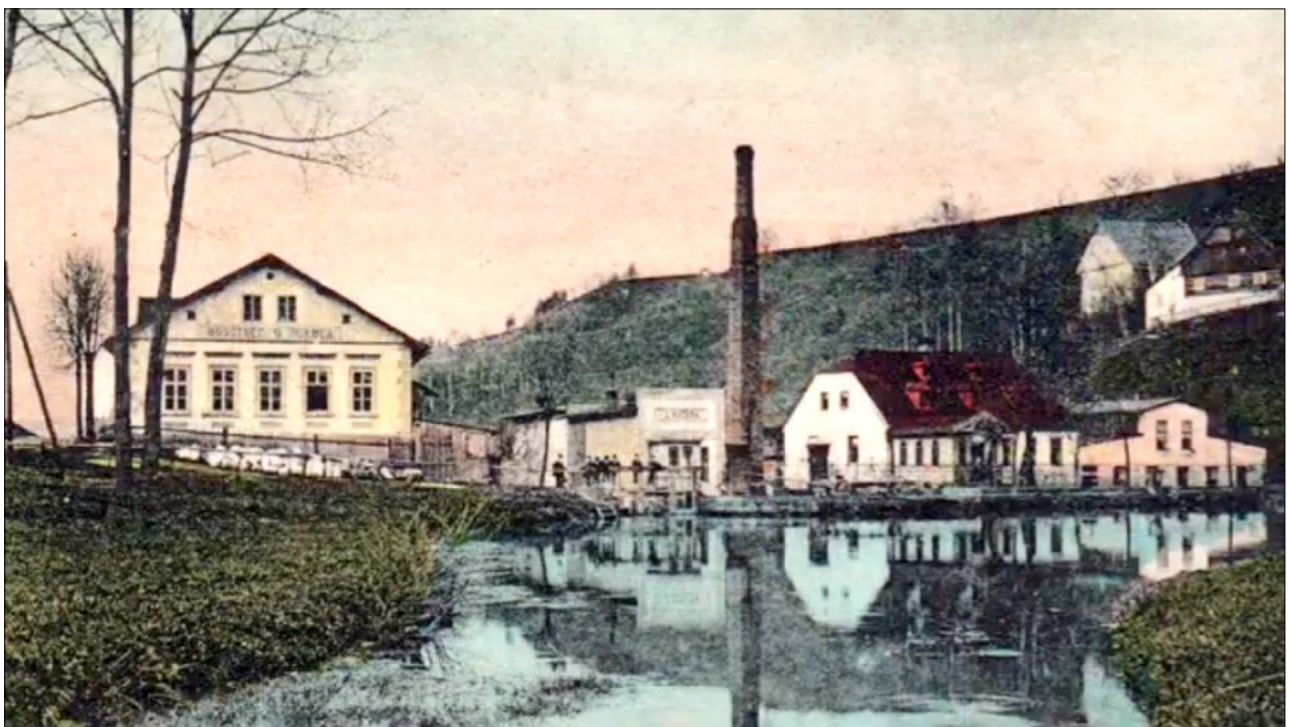
koloběžka dovezla

do Stružince 2

Jak už jsem v úvodu vydání napsal, koloběžka nejezdí po Českém ráji – a proto se ještě jednou podíváme do Stružince. Procházel jsem totiž fotografie z lomnického zámku z loňské výstavy *Po stopách lomnických hospůdek* a našel jsem ve složce nějaké obrázky ze Stružince.

To mne navedlo na *YouTube* k třídílnému seriálu Lenky Morávkové, Jaroslava Kordíka a Radka Kysely, pojmenovanému stejně jako výstava. Ve třetím díle byla kapitolka věnovaná Stružinci, podle které mohu doplnit svoji reportáž z minulého čísla.

Výše uvedené fotografie odhalují minulost hospůdky *U Toníka* a vedle stojící továrny na manchester Jáchyma Kučery. Hostinec u někdejšího mlýna byl založen v druhé půli 19. století, původně se jmenovala *U Špicarů*, pak *U tří lip* a *U Sokola*. V 60. letech minulého století *Jednota Jilemnice* hospodu zavřela.

Dále jsem z fotografií z výstavy zjistil, že jsem jednu hospůdku úplně vynechal. Omlouvám se, fotka za moc nestojí... a ty nové jsem musel vzít z Map Seznamu.

Původní snímek je ze sbírky Michala Borůvky a zachycuje hostinec s výčepem Ladislava Matouše ve Stružinci č. 71. Dům v 80. letech 19. století vlastnili manželé Ježkovi, bývalí majitelé hostince Stařina, od nich ho koupil Jan Mašek, který tu od roku 1899 provozoval výčep lihovin. V roce 1907 si nový majitel Ladislav Matouš s manželkou Ludmilou rozenou Háskovou z č. 15 (hostinec Stařina) otevřeli v domě obchod s pálenými lihovinami. Manželé dům také zrekonstruovali a zažádali si o povolení, aby mohli pořádat taneční zábavy. Jejich syn Ladislav Matouš ml. provozoval od roku 1923 hostinec Stařina /[fotografie](#). A jestli si pamatují dobře, příjmení Matouš je na hospodě uvedeno i dnes. Po roce 1948 prodávala vdova Ludmila Matoušová v hostinci už jen pivo a lihoviny v láhvích. Živnost zanikla v roce 1951. Dnes jsou při adrese Stružinec 71 uvedeny živnosti dvě. Klára Dlouhá tu provozuje fotoateliér a Lída Dlouhá vás předtím zkrášlí tak, aby vám to focení stálo za to.

♦ JIČÍN – Obnova náhrobní desky na židovském hřbitově

Na židovský hřbitov v Jičíně se navrátila náhrobní deska hrobu paní Mathilde Kareis z Jičina (1850 – 1887), která byla nedávno nalezena. Byla představena v dubnu při komentované prohlídce, kterou vedla jičínská hebraistka Terezie Dubinová. Hřbitov byl založen po roce 1651. Nachází se na okraji lesa Obora u Valdštejnské lodžie. Nejstarší náhrobky pocházejí až ze 17. století. Vidět tu můžete přibližně 360 barokních i klasicistních náhrobků a pamětní desku obětí nacismu, která je umístěna v márnici. Poslední pohřeb se tu konal v roce 1949.

Hřbitov byl za posledních několik desetiletí opakovaně devastován, mnoho náhrobků bylo povaleno a některé dokonce odcizeny. Přesto se v letech 2001 až 2006 podařilo postupně povalené náhrobky vztyčit a některé zrestaurovat. Správcem židovského hřbitova v Jičíně je *o.p.s. Baševi*, která na jeho obnově úzce spolupracuje se Židovskou obcí v Praze a společností Matana. Židovské osídlení v Jičíně je doloženo od druhé poloviny 14. století. Náboženská obec se ustavila asi v 17. století, zanikla za německé okupace.

V Jičíně je Židovská ulice se synagogou z druhé půle z 18. století.

(Baševi o.p.s., *Jičínský zpravodaj*, foto jičínského židovského hřbitova: Petr Ehl, repro z knihy *Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy, Paseka, 1991*)

♦ JIČÍN – Jak město Jičín pokračuje v investičních akcích

Tisková zpráva Jana Jireše je dlouhá jak Lovosice, udělám z ní tedy stručnější výtah.

Infrastruktura Kasárna je jeden z největších stavebních projektů v novodobé historii města Jičína. Na desetihektarové ploše budou instalovány podzemní inženýrské sítě a vybudovány ulice i veřejná prostranství včetně zeleně a mobiliáře. Práce začaly na jaře 2022 a potrvají do poloviny roku 2025. Město nabídne parcely pro rodinné a obytné domy k prodeji. Celková cena za vybudování infrastruktury je více než 208 milionů Kč a ve výběrovém řízení zvítězilo sdružení firem EUROVIA CS a *Stavoka Kosice*, které nabídlo nejnižší cenu. Financování půjde čistě z rozpočtu města, které si nechalo zřídit investiční úvěr 180 milionů korun, a vložené prostředky se později částečně vrátí do rozpočtu prodejem parcel. Prvním krokem v pracích byla demolice staré budovy kasáren, vyčištění staveniště od dřevin a také odstranění dětského hřiště. Po skončení prací a zrušení staveniště se otevře nové hřiště s novými herními prvky. Kromě

nové obytné zóny vznikne u lipové aleje také soukromé *SeniorCentrum*.

Už probíhá výstavba nové multifunkční haly ve sportovním areálu. Budova vznikne zastřešením dvou tenisových kurtů v areálu a propojí se krčkem se šatnami, jejichž výstavba byla dokončena v roce 2017. Díky tomu se síťové sporty budou provozovat po celý rok. Hala bude stát už v druhé polovině příštího roku. Výstavbu má na starosti firma VALC spol. s.r.o. Protože se jedná skutečně o plnohodnotnou halu s ocelovým skeletem, stavební náklady jsou více než 51 milionů Kč, a tudíž jde o jednu z velkých městských investic současné doby.

Jezuitská kolej ožívá, a to díky stavebním úpravám, jež probíhaly na zadním nádvoří (tzv. ambitu). Práce probíhaly po několik let včetně rozsáhlého archeologického průzkumu. Do jezuitské koleje návštěvníky zve spolek *Balbineum*. Budou se tu pořádat kulturní akce. *Balbineum* a další spolky, jako například galerie SOL nebo Vitrína 252, to již vyzkoušely během Valdštejnských slavností v květnu 2022. V podobném duchu se bude pokračovat, protože Rada města schválila výpůjčku jezuitské koleje právě spolku *Balbineum*. Část jezuitské koleje se tedy mění v kulturní centrum. Historický areál je však rozsáhlý a jeho celkové využití jako celku se stále hledá.

„Smyslem nebylo zrekonstruovat celou jezuitskou kolej, neboť to by si vyžádalo investici řádově ve stovkách milionů korun. Cílem bylo staticky zajistit zadní nádvoří, aby do jezuitské koleje mohli zavítat občané. Stavební práce proto spočívaly v odstranění nestabilních příček na nádvoří, ve vybudování sociálního zázemí, v rekonstrukci odvětrávání v podzemním podlaží a v odstranění vrstev přímo na ploše nádvoří. Poslední jmenované provázely archeologické průzkumy, protože byla odhalena historická dlažba. Rekonstrukce umožnila, aby se alespoň do části historického areálu vrátil život. Jezuitská kolej nepochybně bude

potřebovat další etapy rekonstrukce, ale to bude závislé na tom, jaké využití se pro tento rozlehlý komplex budov najde,“ uvedl druhý místostarosta Jan Jiříčka.

O vestavbě multifunkčního sálu a úpravě Čestného dvora ve Valdštejnské lodžii se už řeklo mnohé. Tato rozsáhlá stavební akce probíhá několik let, stavební práce byly tak složité, jak to v případě památkových, několik set let starých staveb bývá. Náročná akce už směřuje k dokončení. Víceúčelový sál bude situován do budov v okolí Čestného dvora. Nabídne zásuvné hlediště, audiovizuální techniku, zázemí s foyer a podobně. Celkem se rekonstrukce týká osmi místností a také plochy Čestného dvora. Celý projekt nese název *Cesta Valdštejnských architektů* a sestává se z této rekonstrukce, dále z částečné opravy zámku Gorzanów v polském Kladsku a vydání informačních předmětů, tiskovin a expozice o architektech z doby Albrechta z Valdštejna. Náklady jsou necelých 33 milionů korun. Práce realizuje společnost *RITUS*. Projekt podpořila Evropská unie v rámci programu přeshraniční spolupráce *Interreg V-A Česká republika – Polsko*. Rekonstrukce výrazně navýší hodnotu Valdštejnské lodžie a vylepší její celkový stav. Současně se letos rozběhla rekonstrukce zbývajících částí Čestného dvora, kterou provádí firma *DKK Stav*. Čestný dvůr tak bude v příštím roce zvnitřku zcela opraven a bude ho pouze hyzdit opadávající fasáda.

Obnovovat se bude historická fasáda ZŠ Husova, také tu dojde k výměně oken. Pokračuje celková rekonstrukce denního stacionáře *Domovinka*, ta má skončit ještě letos. Budova v Hofmanově ulici byla ve velmi špatném stavu. Probíhají i rekonstrukce ulic.

O kompletní rekonstrukci kašny se sochou Amfitrité na Valdštejnově náměstí a nové střeše bývalé školy v Popovicích jsem už psal.

A k životu ale patří i menší investiční akce. Zmíním jen některé – probíhá rekonstrukce dřevěného mola u rybníku Kníže, ve Valdštejnském zámku se repasují a nahrazují okna. Chystají se rekonstrukce Masarykova divadla a Knihovny Václava Čtvrťka, výstavba *Odpočinkové zóny Cidlina*, další etapa rekonstrukce zámku, revitalizace tamní obřadní síně nebo například odbahnění rybníka Dvorce.

(Zdroj Jan Jireš, foto město Jičín)

♦ **JIČÍN** – Oblíbené letní kino v zámeckém parku znovu přichází. Program najdete na stránkách *Biografu Český ráj*. Třeba od pátku do neděle uvidíte snímky *Thor: Láska jako krom*, *Elvis*, *Mimořádná událost*, *Top Gun: Maverick*, *Velká premiéra*, *Po čem muži touží* a *Mimoni 2*. Letní kino bude fungovat do 2. srpna.

♦ **ŽELEZNICE – Sobota 30. 7. 2022 – pátek 30. 9. 2022**

PONORNÁ ŘEKA (POD)VĚDOMÍ...

Výstava obrazů Bohumíra Boba Hochmana ve Vlastivědném muzeu a Galerii T. F. Šimona v Železnici

Vernisáž ve čtvrtek 11. 8. 2022 od 18:00 s koncertem bratří Hochmanů.

♦ Nová Paka, to je muzeum, klenotnice drahých kamenů nebo pivovar, který právě slaví 150 let

V novopackém muzeu se můžete pokochat poklady země i ducha a seznámit se s historií zdejšího kraje.

V *Klenotnici drahých kamenů*, která je součástí muzea, najdete hned tři expozice. Jedna vám nabídne procházku prvohorním pralesem, další představí zdejší výjimečnou sbírku drahých kamenů a třetí nabídne unikátní doklady spiritismu, kterým byl zdejší kraj proslulý. Před budovou *Klenotnice* je vystaven největší zkamenělý strom svého druhu ve střední Evropě. Měří 8,3 metru a jeho stáří je přibližně 300 milionů let.

V muzeu také probíhá výstava *Pivo očima karikaturistů*, na které se podílejí autoři kreslených vtipů, spolupracující s humoristickým časopisem SORRY.

Dominantou Nové Paky je pak klášterní chrám Nanebevzetí Panny Marie z počátku 18. století, který byl po staletí poutním místem.

Za návštěvu jistě stojí i zdejší pivovar.

V impozantní budově se pivo dosud vyrábí tradičním způsobem. Právě tuto sobotu slaví pivovar 150 let existence.

Areál pivovaru bude otevřen od 10 hodin,

v 11 se představí zdejší hasiči, od půl třetí se o program postará kouzelník, od čtyř bude muzika. V osm hodin zahraje Kapela Hrůzy s Michalem Hrůzou, po koncertě bude ohňostroj.

V okolí Nové Paky se pak nachází spousta dalších zajímavých míst, například zříceniny hradů Kumburk a Bradlec, Dolení mlýn v Bradlecké Lhotě, o kterém píšu jinde, přírodní rezervace Sýkornice, hrad Pecka nebo rozhledna Kozinec.

Zdroj: *Turistické noviny, Sdružení Český ráj; foto Achát a Novopacký pivovar*

mnichovo hradiště

♦ Kováři a kovárny v Mnichově Hradišti

Na výstavě věnované mnichovohradišťským řemeslníkům představujeme kromě jiného i kováře. Při té příležitosti vás chceme seznámit se vzpomínkou Františka Mendíka na kováře, kteří působili v našem městě v 19. a na počátku 20. století. František Mendík sepsal svůj text v roce 1946, otiskujeme jeho zkrácenou verzi.

„Jaké je to hezké, dva kováři v městě, dva kováři na rynku...“

Tak vesele a pravdivě mohli si zazpívat – byla-li již tato znárodněná píseň zpívána – naši předchůdci, obyvatelé města Mnichova Hradiště v první polovici minulého století.

Tehdá stávala ještě v č. 283 kovárna Knížkova na rynku a jen málo kroků dále téměř na rynku u pyramidu, stojícím na rozcestí státních silnic vedoucích na Jičín a Turnov, v č. 272 stará kovárna Tajbnerova.

Při mém příchodu do Mnichova Hradiště v roce 1867 jsem již kovárnu Knížkovu nespatriil a Knížka bušiti u kovadliny nezastihl. Úpravný domek přízemní s pekárnou pekaře Fibigra vystřídal bývalou kovárnu, která zanikla a obnovena nebyla. V tomto na místě kovárny zařízeném domu č. 283 po pekaři Fibigerovi otevřel Jindřich Blažke první holírnu v Mnichově Hradišti, která zde dosud nebyla. Po něm zavedl zde velmi vkusně zařízené cukrářství Josef König a po jeho smrti dámskou konfekci Frant. Thoř. Nyní jest zde vedeno kamnářství J. Novotného.

Jak jsem slychal, majitel bývalé kovárny Knížek postavil si na zahradě vedle nádražní uličky nový obytný dům č. 280 poschod'ový, s průčelím do náměstí, s rozsáhlými budovami hospodářskými a zavedl si menší rolnictví (*dnešní drogerie Jasmín*).

Jan Knížek (1816 – 1900) byl waldštejnským zvěrolékařem, měl paušál na provoz, plat a snad i nějaký ještě příjem v naturáliích. Stále, takřka denně jezdil do waldštejnských dvorů na zvěrolékařské prohlídky. Knížek byl po mnoho roků význačnou osobou v městě i okresu našem. Byl prvním okresním starostou nově zřízeného okresního zastupitelstva (1864), starostou města Mnichova Hradiště, ano i kandidátem poslanectví do sněmu království českého. (...)

Kovárna Tajbnerova4 v č. 273 stojí na rozcestí silnic k Jičínu a Turnovu vedoucích a jest nejstarší kovárnou ve městě. Kovárna tato jest již dlouhá léta v držení rodiny Tajbnerovy, znal jsem ještě děda nynější spoluvlastnice kovárny č. 273 Jíchové, rozené Tajbnerové. Kovář Tajbner byl dobrým, rychlým a dovedným kovářem, a jelikož po zániknutí kovárny Knížkovy zůstala kovárna v hořní části města jen jeho, byl úplně bez konkurence. Práce měl plné ruce a míval k ruce i pomocníka. Kovář Tajbner byl menší postavy a nečinil dojem kováře siláka, ale co mu chybělo snad na síle, dovedl plně nahraditi svojí zručností, rychlostí. Velmi zřídka chodil do společnosti a zábav a také málo do hospody. Šel-li do hostince, tu šel jen v oděvu, jaký měl na sobě v dílně, i v zástěře kovářské. Veřejného života si nevšímal a také nebyl členem žádného spolku. Nejvíce – jak říkal – se za svého života rozzlobil, když vyšlo nařízení, že kováři jsou povinni složit zkoušku podkovářskou. Já – huboval – já starý mistr kovář mám jít do kursu do Prahy složit zkoušku a pak budu prý podkovářem. Snad mi chtějí dát do kovárny ještě nějakého nadkováře. Tak a podobně rozumoval náš mistr, začal také chodit do hospody, kde se již našli „dobrodinci“, kteří jej dovedli stále více rozčilovati. Mistr Tajbner přece jen po řádném vysvětlení na obecním úřadě získaném, co znamená označení „podkovář“, odejel na kurs podkovářský do Prahy a zkoušku složil. Potom vyprávěl, že si ty přednášky sice nepamatoval, ale před komisí koně tak dobře a rychle okoval, že se mu žádný nevyrovnal, a tak zkoušku složil. Tajbner měl 3 děti, 2 syny a dceru. Jeden ze synů byl kovářem, zapadl do Vídně, zakotvil v státním arsenálu a více se do Hradiště nevrátil. Druhý syn studoval, byl v klášteře pod jménem P. Bruno.

Kovárna čp. 273 v Mnichově Hradišti i přesto, že žádný ze synů Tajbnerových se jí neujal, přece jen zůstala v rodu Tajbnerovu alespoň „po přeslici“. Dcera Tajbnerova provdala se za nynějšího uživatele kovárny, kováře Jichu, s nímž společně tam hospodaří.

Zrušením kovárny Knížkovy na náměstí zůstala v Hradišti pouze kovárna jedna, kovárna Tajbnerova. To dalo asi za vlivu waldštejnské správy dvorů podnět k založení kovárny nové, která byla postavena jako nejzadnější budova města v ulici Budovcově na pozemku waldštejnském (č. 336). Dům, ve kterém byla kovárna umístěna v přízemí, jest větších rozměrů a jest jednoposchod'ový.

Někdejší Jíchova kovárna v Jiráskově ulici čp. 273.

Nevím, koho nákladem kovárna tato byla postavena, já v roce 1867 tam pamatuji kováře Nekolu, který byl jistě již kovárny této majitelem. Kovář Nekola přišel do Mnichova Hradiště ze Štáhlavska, o veřejný život ve městě se nestaral a hleděl si jen svého kovářského řemesla. Většina jeho zákaznictva byly waldštejnské dvory a jen mizivá menšina rolníci. Z rodiny kováře Nekoly jsem znal jen jeho dva syny, staršího Josefa a mladšího Františka. Josef Nekola byl zaměstnán jako kovář v kovárně otcově, byl člověkem uvědomělým, ale štěstí mu nepřálo. Po smrti otcově dlouho samostatně kovářství neprovozoval, neboť waldštejnské dvory byly obsluhovány v kovárnách bližších a vlastních, a proto příjmy z kovárny jeho poklesly. Nekola nechal kovaření a zavedl si v ulici Budovcově obchod koloniální. Obchod tento byl malých rozměrů, nevýnosný. Nekola roztrpčen neúspěchy zašel do lesů pod Slivicemi na Mužském, kde skončil samovraždou. Mladší Nekolův syn František byl mým spolužákem ve škole v Hradišti, studoval, působil jako berní úředník v Neveklově, kde před více lety svobodný zemřel.

Po postavení kovárny Nekolovy byly po mnoho let v Hradišti pouze dvě kovárny, jedna Tajbnerova v hoření části města a druhá Nekolova v dolní části města. Majitel domu čp. 295 (zde se Fr. Mendík mylí, jedná se o dům čp. 330, zbořený v 80. letech při rozšiřování ulice Víta Nejedlého) v ulici Boleslavské sedlář František Andriál ukoupil spustlý dřevěný dům č. 8 v ulici Boleslavské po mydláři Likavcovi, opravil jej a také tam se z dosavadního svého bytu i se svou živností sedlářskou přestěhoval. Ve dvoře tohoto svého domu zařídil nově třetí kovárnu v Hradišti, kterou po více roků pronajímal. Tam vystříдалo se mnoho

17. Anenská sklářská slavnost na Jizerce

SOBOTA 23. ČERVENCE 2022 10-18 HODIN

- ☞ Příjezd zakladatele skláren na Jizerce **F. A. Riedla a požehnání slavnosti**
- ☞ Ukázky sklářských a ostatních tradičních řemesel a prodej výrobků
- ☞ **Staročeská jarmareční kapela**
- ☞ Dětská pout'
- ☞ Lutkové divadlo se zpěvy **Rolníčka**
- ☞ Netradiční soutěže, lyžařské štafety
- ☞ Představení **Bratři v tricku Běžkařská odysea**
- ☞ Příjezd výpravy historických kol
- ☞ Vystoupení flašinetářů
- ☞ Občerstvení u stánků i v restauracích
- ☞ Prohlídky Muzea Jizerských hor
- ☞ Promítání **filmu Jizerské hory** a beseda s tvůrcem **Viktorem Kunou**

Pro automobily zajištěna parkoviště na Jizerce, v Kořenově a Horním Polubném.
Kyvadlová autobusová doprava z Kořenova a Horního Polubného od 9 do 18.30 hodin.

jablonecko

JABLONECKÉ TÓNY 2022

Kulturní festival, který v létě oživí ulice města hudbou různých žánrů.

Letní scéna Eurocentra

11.–15. 7., 19 h koncerty Voicingers on Tour Czechia 2022

21. 7., 17 h, Loes & The Acoustic Engineers

28. 7., 17 h, Shahab Tolouie Trio

11. 8., 17 h, Bookie Baker

21. 8., 15 h, Písničkáři Šafránu: Jiří Dědeček, Trojka Zuzany Homolovej a Petr M. Lutka

Tyršovy sady

10. 7., 14–18 h, Rodinný festiválek: Bombardák, R. Hancvencl, Přehmat

17. 7., 15 h, Funny Grass

24. 7., 15 h, Jan Spálený Trio

31. 7., 15 h, Swing Grass Revival

7. 8., 14–18 h, Rodinný festiválek: Pavel Čadek, Roman Hampacher, R. Hancvencl, KTZ Band

14. 8., 15 h, Blue Apples

♦ Odsouzenkyni za vraždu novorozence prokláli srdce kůlem.
Nyní je k vidění v libereckém muzeu

Pozoruhodný exponát, který dlouhá léta ležel bez povšimnutí v depozitáři, je nyní k vidění v expozici Liberecké fragmenty v Severočeském muzeu v Liberci. Je jím kůl, kterým byla posmrtně probodnuta Anna Wormová, odsouzená za zavraždění vlastního dítěte.

„Historie nabízí řadu příběhů, patřících společně dalšími doklady doby do mozaiky, díky které máme možnost poznat etapy dějin, které jsou nám velmi vzdálené. V tomto případě si můžeme událost spojit s konkrétním místem, a to je jistě pro řadu Liberečanů zajímavé,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje

Příběh Anny Wormové se muzejním historikům podařilo najít v takzvaných Černých knihách Liberce; záznam zároveň mnohé vypovídá o tehdejší soudnictví. Anna Wormová z Pokratic u Litoměřic byla 10. května 1759 odsouzena

k smrti za to, že 1. března uškrtila své novorozené dítě v Dolním Hanychově. 25. květen byl stanoven jako den její popravu. Vše začalo v osm hodin na Staroměstském náměstí před radnicí, kde byl postaven stůl potažený černým plátnem, na kterém byla

položena černá dřevěná hůl. Kolem radnice se tísnil dav měšťanů, kteří se přišli na popravu podívat. Městský soudce Johann Friedrich Klinger promluvil k lidem, aby se chovali klidně a nezpůsobovali povyk. Poté přivedl kat Martin Borg hříšnici z vězení před soud. Doprovázeli ji čtyři duchovní.

Soudní úředník Johann Christoph Schlesinger jí hlasitě přečetl ortel, soudce vstal ze sedadla, zlomil hůl a hodil ji odsouzené k nohám. Poté se za zvuku zvonů všichni vydali směrem k popravčímu vrchu, který stál na místě dnešních dolních

kasáren. Popraviště bylo zděné se čtyřmi sloupy. Po příchodu na místo zpovědník Johann Just promluvil k lidu a pronesl poslední modlitbu a kat vykonal mečem poslední část rozsudku. Tělo popravené Anny Wormové uložili do hrobu asi 60 kroků od šibenice a podle rozsudku ji ještě kat probodl srdce železným hrotem kůlu.

Když se na jaře v roce 1891 začala stavět Kasárna císaře Františka Josefa, která měla sloužit pro potřeby pěchoty a polních myslivců, byla nalezena kostra Anny Wormové, ve které byl zaražen i železný kůl. Jedná se tak o jeden z prvních libereckých archeologických nálezů.

Kůl byl vystaven ve Vlastivědném muzeu města Liberce, odkud po jeho zrušení přešel spolu s dalšími předměty do sbírek Severočeského muzea v Liberci.

/ Jan Mikulička

PÁTEK 22.7.2022 od 12 h
do 20 h

DEN VRATISLAVICKÉ KYSELKY

Areál Kyselky, Vratislavice n/N

160 let od objevení pramene
Pestrý kulturní program
Bohaté občerstvení
Exkurze do výroby

Vstupné 50 Kč
děti zdarma

1862
**Vratislavická
kyselka**

PŘÍRODNĚ PERLIVÁ

Jedinečná minerální voda
s CO₂ přírodního původu
z hloubek více než 200 m.

Při jímání a plnění
nepoužíváme žádné plasty,
ale výhradně technologie
z ušlechtilé nerezové oceli.

Obsahuje výjimečné
množství křemíku.

Přírodní, Citron a Pomeranč
ve skleněné zálohované
lahvi o objemu 750 ml.

Kitl s.r.o., U Kyselky 1862, 463 11 Liberec-Vratislavice n/N
+420 483 000 483, info@vratislavka.cz - vratislavka.cz

Malá výstavní síň[^]Liberec	MVS[^]L	Pavel Šuba	Štěpán Kurka
		Tom a Vlad'ka Hasilovi	Šárka a Tomáš jr. Hasilovi
		Jiří Bílek	Pavla Houštěková
		Adriana Vlčková	Dana Keren
		Hana Hendrichová	Jana Mesarčová
		Josef Středa	Lukáš Váňa
		Ondřej Červinka	Malá výstavní síň[^]Liberec
		Ingrid Zemančíková	Otevírací doba:
		Petr Židek	pondělí zavřeno, úterý–neděle 10–17 hodin,
		Petr Olyšar	každý čtvrtek 10–18 hodin (vstup zdarma),
		Dana Plíšková	polední přestávka 12–13 hodin
		Jiří Kittner	nám. Dr. E. Beneše 2, Liberec
		Olga Roušová	www.mvs-liberec.cz
		Jan Kurka	1/7—21/8/2022
	FOTÍME KANÁLY		
	...a na počátku byl kanál		
	/ Projekt Civilizace /		

liberecko

♦ **Rád lovil v Africe. Na hradě Grabštejn otevřeli unikátní výstavu o Karlu Podstatském z Lichtenštejna**

Na severočeském hradě Grabštejn otevřeli sezónní výstava Afrika Karla Podstatského z Lichtenštejna, která vznikla v rámci projektu Po stopách šlechtických rodů. Tento dlouhodobý projekt Národního památkového ústavu se letos nese ve znamení šlechtických slavností a zábav.

Mobiliární fond hradu Grabštejn obsahuje mnoho dobových fotografií z pozůstalosti rodiny poslední majitelky hradu Marie Clam-Gallasové. Kromě rodinných snímků se jedná také o značné množství fotografií z východní a severní Afriky. Tyto fotky pořídil manžel Marie Clam-Gallasové Karl Podstatský z Lichtenštejna při svých loveckých výpravách do Afriky. Správa hradu se tak v návaznosti na výše zmíněný projekt rozhodla tyto unikátní fotografie představit veřejnosti.

„Výstava Afrika Karla Podstatského z Lichtenštejna nemá být jen pouhou výstavkou historických fotografií. S kolegy jsme si dali opravdu záležet na tom, abychom pro návštěvníky připravili co možná nejvěrnější obraz toho, jak taková výprava do Afriky na počátku 20. století vypadala. V tom nám pomohly nejen dobové fotografie, ale především Karlův cestopis, který po návratu domů napsal. Díky spolupráci s kolegy napříč Národním památkovým ústavem se tak veřejnosti představí i suvenýry a jiné zajímavosti, které se k těmto výpravám vztahují,“ popisuje obsah výstavy jedna z hlavních autorek a také kastelánka hradu Věra Ozogánová.

Výstava kombinuje jak typickou zámeckou interiérovou instalaci, tak i muzejnické výstavní panely a vitríny. Návštěvník bude mít možnost se usadit přímo v hraběcí pracovně a prolistovat si album s rodinnými fotkami. To mu umožní seznámit se s osobou Karla Podstatského z Lichtenštejna – dozví se o jeho rodinném zázemí a také to, jak se vlastně dostal na Grabštejn. Další část výstavy

je již věnovaná přímo africkému putování z let 1903-1914. Karl Podstatský se do Afriky podíval celkem pětkrát a každá z jeho výprav si nese své vlastní příběhy. Nejde jen o lovecké historky, ale také o líčení příhod z cesty jako takové. Patřičnou atmosféru doplní i model stanu, ve kterém Karl Podstatský v divočině nocoval. Uvnitř stanu najdou návštěvníci fotografie ukazující technické a organizační zázemí výprav.

„Dvanáctý ročník projektu *Po stopách šlechtických rodů – Rok šlechtických slavností* poukazuje na volný čas šlechty, tedy lovy, hony, slavnosti a zábavu, ale také na osobní záliby a koníčky. Grabštejská výstava představí veřejnosti šlechtice jako cestovatele a objevitele, na Sychrově proběhne 13. srpna komponovaný večer zaměřený na barokní hudbu, na Hrádku u Nechanic jsou naplánovány Zámecké slavnosti, hned dvoje slavnosti se během prázdnin uspořádají na náchodském zámku, noční prohlídky chystají na Opočně, v litomyšlském zámeckém divadle proběhne barokní slavnost a tak bych mohl pokračovat – věřím, že si každý z návštěvníků přijde na své,“ dodává k letitému projektu, který je realizován napříč NPÚ, Miloš Kadlec, ředitel NPÚ, územní památkové správy na Sychrově.

Grabštejn je původně gotický hrad ze 13. století, který byl v 16. století přestavěn na renesanční zámek. Základní prohlídkový okruh seznamuje návštěvníky s životem šlechty i sloužících na hradě od 16. do počátku 20. století. Klenotem prohlídky je renesanční kaple sv. Barbory s bohatou malířskou výzdobou ze 16. století. Hradní věž nabízí vyhlídku na rozhraní Polska, České republiky a Německa.

Výstava Afrika Karla Podstatského z Lichtenštejna potrvá do 30. října, bude otevřena v provozních hodinách hradu.

(NPÚ - ÚPS na Sychrově)

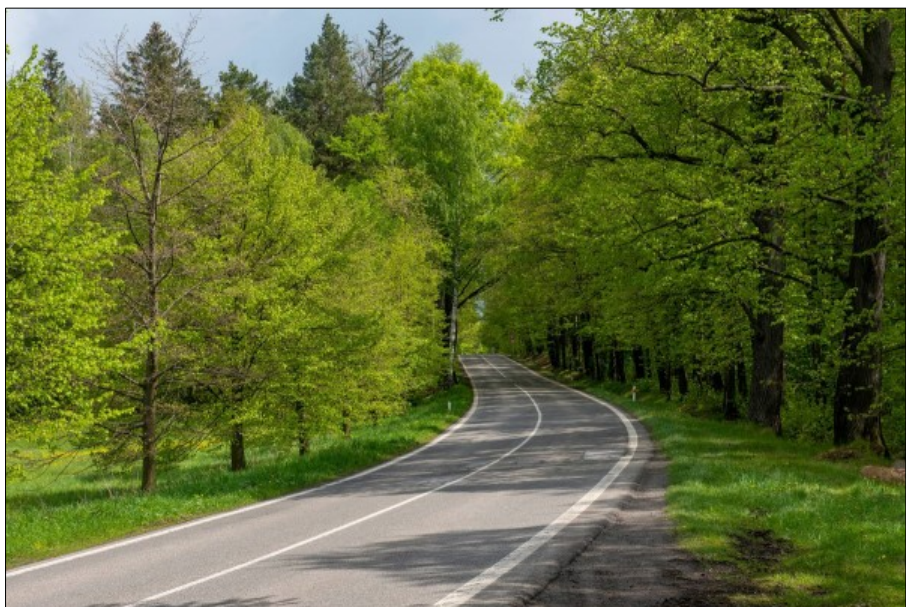
♦ NOVÝ BOR, SVOR – V srpnu začnou úpravy na silnici mezi Novým Borem a Svorem. Stavba potrvá dva roky

Slavnostní zahájení stavby zkapacitnění silnice I/9 v peážním úseku se silnicí I/13 mezi obcemi Nový Bor a Svor se uskuteční 3. srpna 2022. Stavba potrvá dvě stavební sezóny a k jejímu zprovoznění dojde na konci roku 2024. Zhotovitelem stavby se stalo sdružení firem *Eurovia CS, SaM silnice a mosty* a *Integra* s nabídkovou cenou 544,44 milionu korun bez daně.

Od roku 2017, kdy byly zahájeny projekční práce na dokumentaci pro územní řízení, se podařilo liberecké Správě ŘSD k březnu 2022 získat všechna potřebná pravomocná povolení pro stavbu zkapacitnění dvoupruhové silnice I. třídy na čtyř pruhovou. Jedná se o úsek v celkové délce 3,46 km.

Silnice I/9 v souběhu se silnicí I/13 je v řešeném úseku součástí sítě mezinárodních silnic s označením *E442* (Karlovy Vary – Liberec – Olomouc – Žilina), silnice I/9 aktuálně není součástí transevropské dopravní sítě. Stavba je vedena na jižní hranici CHKO Lužické hory a severozápadně od silnice I/9 leží přírodní rezervace Klíč. Rozšíření bude

provedeno vlevo ve směru od Nového Boru na Svor. Záměr je veřejně prospěšnou stavbou s označením D1 – D8. Stavba řeší zkapacitnění silnice I. třídy na čtyř pruhovou, směrově rozdělenou, zahrnuje také úpravu mimoúrovňové křižovatky Nový Bor v začátku úseku, zhotovení nového mostu (v pruzích 2+1) a na konci úseku řeší přestavbu současné stykové křižovatky na novou okružní, s napojovacími

rameny na stávající komunikace. Součástí stavby budou 3 nové mosty, z toho 2 přes migrační trasy pro zvěř, nezbytné přeložky inženýrských sítí a doprovodných cest, jako přístupy na lesní i obecní pozemky. Tento úsek je místem častých dopravních nehod (nebezpečné předjíždění, střety se zvěří, časté střety s vyvrácenou vegetací). Proto bude celá stavba oplocena proti vniknutí zvěře do komunikace s vysokou intenzitou dopravy, neboť celý úsek se nachází v lesní oblasti extravilánu obcí.

Od února 2022 probíhaly na po celé délce budoucího staveniště přípravné práce v podobě kácení náletové zeleně a zároveň byla budována geodetická základní vytyčovací síť. Hlavní stavební činnost bude zahájena v srpnu. Budou překládány inženýrské sítě, zahájena skrývka ornice a lesní půdy a zemní práce. Řidiči budou moci po celou dobu prací dotčeným úsekem s omezením projíždět. (ŘSD)

♦ HORNÍ POLICE – Dokončení obnovy poutního areálu v Horní Polici podpoří kraj více než milionem korun

Jedním z projektů, které se dočkají podpory kraje, je druhá etapa obnovy poutního areálu v Horní Polici. Liberecký kraj na ni přispěl částkou 1,3 milionu korun. Práce se týkají sanace a zabezpečení severního křídla ambitu a související sanace vnější římsy.

Aktuální příspěvek Libereckého kraje není prvním. Před dvěma lety byla dokončena první etapa obnovy hornopolického poutního areálu, která se týkala kostela, zvonice, věžiček ambitů a exteriéru. Na ni etapu přispěl postupně kraj celkovou částkou skoro 2,5 milionu korun.

„Jedná se o zcela výjimečnou sakrální památku, téměř na kraji našeho kraje, která byla prohlášena národní kulturní památkou. Myslím, že kdo měl možnost vidět proměnu, kterou prošlo toto poutní místo již v první etapě, musel žasnout. Cílem je dokončit celý areál,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje

Významné mariánské poutní místo založil roku 1684 Julius Sasko-Lauenburský, stavbu dokončila roku 1723 jeho dcera Anna Marie Toskánská. Poutní areál sestává z raně barokního trojlodního kostela, orientovaného k východu, s věží nad západním průčelím. Ze tří stran jej obklopuje ambit se sedmi kaplemi a třemi vstupními branami.

Závěr kostela je doplněn vrcholně barokní sakristií, která tvoří kulisové průčelí směrem k hlavnímu vstupu do areálu, který vede přízemím hranolové zvonice. Jižně od ní stojí rozlehlá budova arciděkanství, které si nezádá s řadou menších zámků. Vnitřní vybavení kostela i ambitů je bohaté, většinou místní provenience.

V současné době se areál využívá pro pravidelné bohoslužby, poutní mše a mše u příležitosti významných liturgických svátků. Areál je denně přístupný. Interiér kostela je možné si celý prohlédnout v neděli, případně po domluvě. Konají se zde i kulturní akce, jakými jsou Noc kostelů, koncerty festivalu Lípa Musica a podobně. (Jan Mikulička)

Radek Steska

trosečník – kulturně-spoločenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj